

Følgende tiltak er viktig for musikkens videreutvikling i Norge:

1. Sang for alle i hverdagen og i høytid
2. Sang- og musikkundervisning og -aktiviteter gjennom hele skolegangen på og i alle skoler
3. Utvidet samarbeid mellom offentlige, allmenn skoler og det frivillige musikklivet

1. Sang som fellesskap, danning og identitet

Fram til 1970 årene hadde Norge et misunnelig sangfellesskap som ble holdt levende av grunnskolen, familien og trossamfunn. Grunnleggende sangferdigheter var en del av lærerutdanningen og var med på å gi et praktisk-estetisk pusterom i hverdagen. Rike sangskatter (formidlet gjennom gode pedagogiske ressurser som Mads Bergs Sangbok, Gymnas Sangbøker og salmeboken) gave mennesker felles sangkanoner som de kunne dele med hverandre i hverdagen og i høytider. **Sangen var (og fortsatt er, der det finnes) en viktig dannende aktivitet som lærer mennesker å lytte og å samarbeide, samtidig som den er helsebringende og sjelsutviklende.**

Gjennom de siste femti år har sangen mistet sitt felles, allmenndannende plass i det norske utdanning og samfunn. Man kan skylde på feilgrep i skoleutviklingen og lærerutdanningen. Man kan skylde på kommersialisering og profesjonalisering av sang- og musikk. Man kan skylde på at mange konsumerer sang og musikk hovedsakelig via skjerm og høytaler uten direkt berøring av akustisk lyd. Men viktigere enn skylddeling er at **vi må innføre tiltak der alle barn, ungdom og voksne får en naturlig erfaring med sin egen sangstemme og musikk i trygge fellesskap i sitt nærmiljø. Skolen og det frivillige musikklivet er naturlige steder å etablere slike fellesskap i alles egne nærmiljø.**

2. Sang- og musikkundervisning og -aktiviteter gjennom hele skolegangen på og i alle skoler

Alle grunnskoler må ha sangaktiviteter som en del av hverdagen og/eller som fag- og aktivitetstilbud som er tilgjengelig for alle. Lærere bør være med på slike aktiviteter og gjerne støttes av faglærere som kan bringe med ekstra sang & musikkpedagogiske ressurser i samarbeid med (klassens) lærer(e). **Det er viktig at både sang- og musikkfagene og -fellesskap er tilgjengelig også i den videregående skolen – på tvers av fag og studieretninger.** Dette kan gjøres ved å tilby enkelte fordypningsfag fra musikklinjens fagkrets på de fleste videregående skoler. Erfaringer med slike tilbud viser at det gir et tverrfaglig fellesskap på tvers av linjer/studieretninger, og det gir et praktisk-estetisk pusterom som balanserer andre undervisningstyper. Det gir også viktige arbeidsplasser for musikere og musikkpedagoger spredt ut over hele landet. Det er viktig å ha skoler med musikklinjer i hver fylke, men det er like viktig at alle i den videregående skolen har tilgjengelige sang- og musikkfag i denne viktige livsfase. Man kan finansiere enkelte 5-times fordypningsfag i musikk på 10-15 videregående skoler for mindre enn det koster å bygge ut enda en hel musikklinje.

3. Utvidet samarbeid mellom offentlige, allmenn skoler og det frivillige musikklivet

Grunnskolen utviklet seg over et langt tidsspenn som en felles kulturinstitusjon som var tilgjengelig for alle over hele Norges land. Men med oljerikdommen ble kulturlivet fragmentert og profesjonalisert, og kulturlivet ble kommersialisert og klassesdelt. Bygging av kulturhus til profesjonelle produksjoner utkonkurrerte det lokale musikklivet både økonomisk og kvalitetsmessig mange steder, mens skolebygg holdt ikke mål med akustiske utforming og tilgjengelighet.

Skal sang- og musikk igjen bli et allmenn gode og levende fellesskap må skolen igjen bli en kulturdyamo i nærmiljøet. Det frivillig musikkliv må bli en viktig samarbeidspartner både i skolens undervisningstid og etter skoletiden. God akustiske sang- og musikk saler må bli like selvfølgelig og tilgjengelig som gymsaler og idrettshaller ved våre skoler. Det må legges tilrette for en synergi mellom sang- og musikkaktiviteter og undervisning i skoletid og tilsvarende sang- og musikkundervisning i det frivillige musikklivet. Arbeidsforhold for musikere og musikkpedagoger kan bli bedre når de forskjellige arbeidsarenaer sees som et felles platform og når elever arbeider med samme veiledere i skoletid og i fritid.

Det sies at kunnskapsløftet skal gi oss noe å leve av mens de praktisk-estetiske fag gir oss noe å leve for. La oss gi våre elever og medborgere begge deler.

1. Sang for alle i hverdagen og i høytid (sang som fellesskap, dannelse og identitet)

Sangen var (og fortsatt er, der det finnes) en viktig dannende aktivitet som lærer mennesker å lytte og å samarbeide, samtidig som den er helsebringende og sjelsutviklende. Vi må innføre tiltak der alle barn, ungdom og voksne får en naturlig erfaring med sin egen sangstemme og musikk i trygge felleskap i sitt nærmiljø. Skolen og det frivillige musikklivet er naturlige steder å etablere slike felleskap i alles egne nærmiljø.

2. Sang- og musikkundervisning og -aktiviteter gjennom hele skolegangen på og i alle skoler

Alle grunnskoler må ha sangaktiviteter som en del av hverdagen og/eller som fag- og aktivitetstilbud som er tilgjengelig for alle. Det er viktig at både sang- og musikkfagene og-felleskap er tilgjengelig også i den videregående skolen—på tvers av fag og studieretninger.

3. Utvidet samarbeid mellom offentlige, allmenn skoler og det frivillige musikklivet

Skal sang- og musikk igjen bli et allmenn gode og levende fellesskap må skolen igjen bli en kulturdyamo i nærmiljøet. Det frivillig musikkliv må bli en viktig samarbeidspartner både i skolens undervisningstid og etter skoletiden.

Disse viktige tiltak for musikkens videreutvikling i Norge er utdypet i vedlegget.

Bryan Breidenthal
musikkpedagog, kordirigent og komponist